Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά L

2024/2377

10.10.2024

ΨΗΦΙΣΜΑ (ΕΕ) 2024/2377 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Απριλίου 2024

με τις παρατηρήσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» για το οικονομικό έτος 2022

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,

— έχοντας υπόψη την απόφασή του σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» για το οικονομικό έτος 2022,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 100 και το παράρτημα V του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (A9-0091/2024),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2085 ([1]) του Συμβουλίου («ενιαία βασική πράξη»)·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 174 παράγραφος 6 της ενιαίας βασικής πράξης, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» είναι ο νόμιμος και καθολικός διάδοχος όλων των συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων εργασίας και των συμφωνιών επιχορήγησης, των υποχρεώσεων και των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων της κοινής επιχείρησης «Shift2Rail» που αντικατέστησε και διαδέχθηκε·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» είναι σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την έρευνα και την καινοτομία στον σιδηροδρομικό τομέα· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ιδρυτικά μέλη της είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, και εταίροι από τον σιδηροδρομικό κλάδο, περιλαμβανομένων κατασκευαστών σιδηροδρομικού εξοπλισμού, σιδηροδρομικών εταιρειών, διαχειριστών υποδομών και ερευνητικών κέντρων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, για να αυξηθεί η διαφάνεια, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» πρέπει να γνωστοποιεί στους ετήσιους λογαριασμούς τις σχετικές πληροφορίες για τις εισφορές των μελών σε επίπεδο προγράμματος· λαμβάνοντας υπόψη ότι, για κάθε πρόγραμμα στο πλαίσιο του οποίου λειτουργεί, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» πρέπει να παρουσιάζει, ανά κατηγορία μελών, έως το τέλος του έτους, όλες τις σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των νομικά δεσμευτικών τιμών-στόχο για τις εισφορές που είχαν τεθεί για το αντίστοιχο πρόγραμμα, του όγκου των εισφορών που ελήφθησαν και του όγκου των νομικών δεσμεύσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» θα πρέπει να συνεχίζει να βελτιώνει τη διαφάνεια·

Γενικά

1. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τους ετήσιους λογαριασμούς της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» για το οικονομικό έτος 2022, οι ετήσιοι λογαριασμοί παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, της οικονομικής κατάστασης της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στις 31 Δεκεμβρίου 2022, των αποτελεσμάτων των πράξεών της, των ταμειακών ροών της και των μεταβολών του καθαρού ενεργητικού για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό της και τους λογιστικούς κανόνες που ενέκρινε ο υπόλογος της Επιτροπής· σημειώνει ακόμη ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι πράξεις στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμες και κανονικές·

2. εκφράζει την ικανοποίησή του για την επιτυχή έναρξη δραστηριοτήτων από την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στα τέλη του 2021· εκφράζει, επιπλέον, την ικανοποίησή του για τον ρόλο του στην υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σιδηροδρομικού δικτύου της ΕΕ για τους Ευρωπαίους επιβάτες και φορτία·

3. αναγνωρίζει, με βάση την ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ([2]), ότι το 2022 ήταν ένα φιλόδοξο και επιτυχημένο έτος κατά το οποίο επιτεύχθηκε η φάση επιτάχυνσης της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» και του προγράμματός της, τα οποία είναι πλέον πλήρως λειτουργικά, συμπεριλαμβανομένων του πυλώνα καινοτομίας, του πυλώνα συστήματος και, σύντομα, της ομάδας ανάπτυξης· σημειώνει, ταυτόχρονα, ότι το 2022 ήταν κρίσιμο έτος για τα προγράμματα καινοτομίας της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»·

4. σημειώνει ότι όλα τα τεχνικά συστήματα δοκιμών είτε έχουν ήδη καταδείξει τα αποτελέσματα των εργασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη από την έναρξη του προγράμματος είτε βαίνουν προς τα τελικά στάδια προετοιμασίας για τις δοκιμές λειτουργίας που θα πραγματοποιηθούν το 2023·

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2085 του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τη σύσταση των κοινών επιχειρήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 219/2007, (ΕΕ) αριθ. 557/2014, (ΕΕ) αριθ. 558/2014, (ΕΕ) αριθ. 559/2014, (ΕΕ) αριθ. 560/2014, (ΕΕ) αριθ. 561/2014 και (ΕΕ) αριθ. 642/2014 (ΕΕ L 427 της 30.11.2021, σ. 17).

([2]) Europe's Rail Joint Undertaking: Consolidated Annual Activity Report 2022 (Κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»: ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2022), https://rail-research.europa.eu/wp-content/uploads/2023/06/GB-Decision_07_2023_Annex_AAR_22.pdf.

5. σημειώνει ότι, κατά τη διάρκεια του 2022, τα ιδρυτικά μέλη συνεργάστηκαν για να καταστήσουν λειτουργική τη δέσμευσή τους στην κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», υποβάλλοντας σημαντικές προτάσεις στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την περίοδο 2022-1, με αποτέλεσμα, μετά από μια ανοικτή, διαφανή και ανεξάρτητη αξιολόγηση, να προκύψουν έξι εμβληματικά έργα που καλύπτουν τη φάση 1 του προγράμματος της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»· σημειώνει ότι τα εν λόγω έργα ήταν έτοιμα προς λειτουργία στο τέλος του 2022· σημειώνει, επιπλέον, ότι, παράλληλα, ο πυλώνας συστήματος χρηματοδοτήθηκε μετά από σημαντική πρόσκληση υποβολής προσφορών·

6. σημειώνει, επίσης, ότι το 2022 χαρακτηρίστηκε επίσης από συνεπή εφαρμογή μιας συστημικής προσέγγισης όσον αφορά την εξέλιξη των σιδηροδρόμων, με γνώμονα την πολιτική της Γενικής Διεύθυνσης Κινητικότητας και Μεταφορών της Επιτροπής – ΓΔ MOVE, στο πλαίσιο της οποίας η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» αντιπροσωπεύει την έρευνα και την καινοτομία βάσει της αρχής των πραγματικών συνθηκών της αγοράς και ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ERA) αντιπροσωπεύει τη βασική αρχή του συστήματος για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας (ERTMS) και τις τηλεματικές εφαρμογές· έτσι, δίνεται η ευκαιρία στην ευρωπαϊκή σιδηροδρομική βιομηχανία να προβάλει τις απόψεις και τις φιλοδοξίες της ομόφωνα, προσδοκώντας μια συστημική και συνεκτική προσέγγιση σε θεσμικό επίπεδο·

7. σημειώνει το γενικό σχέδιο της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» και την προσαρμογή του στο σχέδιο με το «στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας για τους σιδηροδρόμους» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Έρευνα των Σιδηροδρόμων (ERRAC)·

8. επαινεί τη στενή συνεργασία με βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, και συγκεκριμένα το ERRAC, τον ERA και άλλα προγράμματα/εταιρικές σχέσεις, η οποία συνεπάγεται μια προορατική προσπάθεια για την προώθηση συνεργειών και τη διερεύνηση ευκαιριών για κοινά έργα στον ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό τομέα· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συνεργασία της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» με ενώσεις και προγράμματα τρίτων χωρών, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου·

Δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση

9. σημειώνει, με βάση την έκθεση της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» για τη δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση του 2021, ότι, ως αποτέλεσμα τριών τροπολογιών επί του προϋπολογισμού, ο εγκριθείς προϋπολογισμός της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ανήλθε σε 171,4 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και σε 180,8 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις πληρωμών ([3])·

10. γνωρίζει ότι οι αλλαγές στο μέγεθος του προϋπολογισμού της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη φάση υλοποίησης των πολυετών προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας· σημειώνει ότι, το 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ξεκίνησε με την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και, ως εκ τούτου, ο προϋπολογισμός του 2022 περιλαμβάνει τον προϋπολογισμό ανάληψης υποχρεώσεων για τις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που έχουν προγραμματιστεί για το 2022, και τον προϋπολογισμό πληρωμών για τις σχετικές πληρωμές προχρηματοδότησης ([4])·

11. σημειώνει ότι, στο τέλος του 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» είχε εκτελέσει το 100 % των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων που είχε διαθέσει στον ενεργό προϋπολογισμό της (τίτλοι 1 έως 3)· σημειώνει, επιπλέον, ότι οι πιστώσεις πληρωμών εκτελέστηκαν σε ποσοστό έως και 79,1 % των ενεργών κονδυλίων (αντίστοιχα 79 % της εκτέλεσης σε σύγκριση με τον πλήρη προϋπολογισμό της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», συμπεριλαμβανομένου του τίτλου 4) ([5])·

12. σημειώνει ότι, με την απόφαση αριθ. 08/2021 του διοικητικού συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2021, το διοικητικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης «Shift2Rail» ενέκρινε το αρχικό ετήσιο πρόγραμμα εργασιών και τον προϋπολογισμό για το 2022, τα οποία συνέχισαν να ισχύουν για την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» μέσω της έγκρισης από το διοικητικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» της λεγόμενης «απόφασης γενικού χαρακτήρα» («Omnibus»)· σημειώνει ότι, τη δεδομένη στιγμή της εν λόγω έγκρισης, οι πιστώσεις του προϋπολογισμού που περιλαμβάνονταν στον προϋπολογισμό του 2022 δεν είχαν προβλεφθεί να καλύψουν ολόκληρο το οικονομικό έτος 2022, αλλά να διασφαλίσουν τη λειτουργία των δραστηριοτήτων έως τη δρομολόγηση της νέας εταιρικής σχέσης, της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», και να διασφαλίσουν την αναγκαία επιχειρησιακή συνέχεια των δραστηριοτήτων·

13. σημειώνει ότι, όσον αφορά τις διοικητικές δαπάνες, το ποσοστό εκτέλεσης των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων ήταν 100 % και των πιστώσεων πληρωμών 84 % (σε σχέση με 95 % το 2021)· σημειώνει ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» δικαιολόγησε τη μείωση αυτή με το γεγονός ότι η κοινή επιχείρηση μπορούσε να αναμένει την πλήρη στελέχωσή της μόνο έως το τέλος του έτους το νωρίτερο·

([3]) Αντίστοιχα 13,6 εκατομμύρια EUR και 68,4 εκατομμύρια EUR για το 2021.
([4]) Έκθεση του ΕΕΣ (σ. 106), https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/277992/RAS-Jus-FY2022_EN.pdf.
([5]) Τίτλος 1 – Δαπάνες προσωπικού· Τίτλος 2 – Δαπάνες υποδομής και λειτουργίας· Τίτλοι 3 και 4 – Επιχειρησιακές δαπάνες.

14. σημειώνει ότι το ποσοστό εκτέλεσης του επιχειρησιακού προϋπολογισμού σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων ήταν 100 % και 79 % στις πιστώσεις πληρωμών (σε σχέση με 84 % το 2021)· κατανοεί ότι το ποσοστό εκτέλεσης περιλαμβάνει επίσης 76 000 EUR που σχετίζονται με εμπειρογνώμονες αξιολογητές, τους οποίους διαχειρίζονται οι υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας·

15. σημειώνει ότι το ποσό (41,1 εκατομμύρια EUR) στο πλαίσιο του Τίτλου 5 – Μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις που δεν απαιτούνται κατά το τρέχον έτος – το οποίο θεσπίστηκε για τη στήριξη της διαφανούς εφαρμογής του άρθρου 6.5 των δημοσιονομικών κανόνων της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», του λεγόμενου κανόνα ν+3 – θα επανενεργοποιηθεί στον προϋπολογισμό (-ους) του μελλοντικού έτους και θα χρησιμοποιηθεί με προτεραιότητα·

16. σημειώνει ότι, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα ποσά των εισφορών που αναγνωρίζονται ανά κατηγορία μελών (Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδιωτικά μέλη) διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους· κατανοεί ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εισφορές σε χρήμα της ΕΕ επικυρώνονται και αναγνωρίζονται όταν καταβάλλονται στην κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», κατά την έναρξη της υλοποίησης του έργου, ενώ οι εισφορές σε είδος των μελών αναγνωρίζονται μετά την επικύρωση των εξόδων που έχουν πραγματοποιηθεί και δηλωθεί για την υλοποίηση του έργου·

17. καλεί την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» να αντιμετωπίσει τη διαφορά μεταξύ του αναγνωρισμένου ποσού των εισφορών σε χρήμα, αφενός, και των εισφορών σε είδος, αφετέρου, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις νομικές δεσμεύσεις των μελών της κοινής επιχείρησης στο τέλος του έτους όπως αποτυπώνονται στις υπογραφείσες συμφωνίες επιχορήγησης και συμβάσεις· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη δέσμευση της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» να εξετάσει την παρατήρηση αυτή στους ετήσιους λογαριασμούς του επόμενου έτους (2023)·

18. σημειώνει, όσον αφορά την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζων 2020», ότι, στο τέλος του 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» είχε δεσμεύσει πλήρως τη μέγιστη επιχειρησιακή συνεισφορά της ΕΕ ύψους 384,5 εκατομμυρίων EUR για υπογραφείσες συμφωνίες επιχορήγησης και συμβάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020»· σημειώνει επιπρόσθετα ότι, από αυτό το δεσμευθέν ποσό, περίπου 68,2 εκατομμύρια EUR (ή το 18 %) μένουν να καταβληθούν εντός των προσεχών ετών για έργα που δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα·

19. σημειώνει με ικανοποίηση ότι τα ιδιωτικά μέλη είχαν αναλάβει τη νομική δέσμευση να παράσχουν εισφορές σε είδος για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» αξίας 320,7 εκατομμυρίων EUR, καθώς και εισφορές σε είδος για συμπληρωματικές δραστηριότητες αξίας 244 εκατομμυρίων EUR ή το 123,7 % της ελάχιστης τιμής-στόχου των 456,5 εκατομμυρίων EUR, και ότι τα εν λόγω δεσμευμένα ποσά αναφέρθηκαν στο τέλος του 2022·

20. σημειώνει ότι, όσον αφορά τις δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020», η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» δεν έλαβε ακόμα νέες επιχειρησιακές πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, δεδομένου ότι είχε περατώσει την τελευταία διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προτάσεων στο τέλος του 2021· σημειώνει ότι το ποσοστό εκτέλεσης των επιχειρησιακών πιστώσεων πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών πιστώσεων που δεν είχαν χρησιμοποιηθεί και ανακατανεμήθηκαν, μειώθηκε στο 47 % (σε σχέση με 61 % το 2021)· κατανοεί ότι, σύμφωνα με την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», αυτό οφειλόταν στην αύξηση των εξόδων και στα προβλήματα στις παραδόσεις που αντιμετώπισαν οι δικαιούχοι εξαιτίας της κρίσης της COVID-19 και του πολέμου στην Ουκρανία και, συνεπώς, χρειάστηκε να παραταθεί η διάρκεια των περισσότερων έργων του προγράμματος «Ορίζων 2020» και να αναβληθούν για το 2023 οι τελικές πληρωμές·

21. σημειώνει, για την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», ότι το 2022 η Επιτροπή κατέβαλε εισφορές σε χρήμα ύψους 108,9 εκατομμυρίων EUR· σημειώνει ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ολοκλήρωσε επιτυχώς τις δύο πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και χρησιμοποίησε σχεδόν εξ ολοκλήρου το μέρος της εισφοράς για επιχειρησιακές δραστηριότητες ύψους 107,5 εκατομμυρίων EUR για την προχρηματοδότηση των πρώτων συμφωνιών επιχορήγησης που συνήφθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος·

22. επαινεί τα βασικά ορόσημα που επιτεύχθηκαν από το πρόγραμμα «Shift2Rail» έως το τέλος του 2022, με την πλήρη δέσμευση πόρων και την υλοποίηση του 86 % περίπου του προγράμματος και με 91 % δημοσιονομική εκτέλεση για το 2023, με σκοπό την επίτευξη των επιχειρησιακών επιδείξεων του TRL6/7 που έχουν προγραμματιστεί για ολοκλήρωση κατά τη διάρκεια του 2023·

23. σημειώνει ότι, όσον αφορά τους προσωρινούς λογαριασμούς της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», δεν ελήφθη πιστοποιητικό ελέγχου για τις ΕΕΕΔ/ΕΕΣΔ του 2022· αναμένει την επικύρωση για τις ΕΕΕΔ του 2022 μετά την υποβολή του κόστους του έργου τον Φεβρουάριο του 2023·

24. σημειώνει ότι το 2022 η σωρευτική αξία των δραστηριοτήτων που ανατέθηκαν από την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στην κοινή επιχείρηση «Shift2Rail» για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας ανήλθε σε 619,4 εκατομμύρια EUR και αξιοποιήθηκαν 92 εκατομμύρια EUR·

25. τονίζει τη σημασία της δημιουργίας ενός βιώσιμου και ανθεκτικού σιδηροδρομικού συστήματος με την ανάπτυξη ενός αθόρυβου σιδηροδρομικού συστήματος μηδενικών εκπομπών και ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή υποδομών, την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας, την πιλοτική εφαρμογή καινοτόμων διαδικασιών, τεχνολογιών, σχεδίων και υλικών στον κύκλο ζωής των σιδηροδρομικών συστημάτων και την ανάπτυξη άλλων καινοτόμων λύσεων για κατευθυνόμενες επίγειες μεταφορές·

26. ζητεί να αυξηθεί η στήριξη των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού δικτύου, εξαλείφοντας τα εμπόδια στη διαλειτουργικότητα και παρέχοντας λύσεις για πλήρη ολοκλήρωση, καλύπτοντας τη διαχείριση της κυκλοφορίας, τα οχήματα και τις υποδομές, καθώς και την ενσωμάτωση με μη τυποποιημένα εύρη σιδηροτροχιών (όπως οι σιδηρόδρομοι 1 520, 1 000 ή 1 668 mm, οι οποίοι αποδείχθηκαν σημαντικοί για τις λωρίδες αλληλεγγύης στην Ουκρανία)· τονίζει ότι είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των επιβατών και των επιχειρήσεων, να επιταχυνθεί η υιοθέτηση καινοτόμων λύσεων για τη στήριξη του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Σιδηροδρομικού Χώρου, με παράλληλη αύξηση της χωρητικότητας, της αξιοπιστίας και μείωση του κόστους των σιδηροδρομικών μεταφορών·

27. ζητά ταχεία μετάβαση σε πιο ελκυστικό, φιλικό προς τον χρήστη, ανταγωνιστικό, οικονομικά προσιτό, εύκολο στη συντήρηση, αποτελεσματικό και βιώσιμο ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό σύστημα, ενσωματωμένο στο ευρύτερο σύστημα κινητικότητας, και να υποστηριχθεί η ανάπτυξη μιας ισχυρής και παγκοσμίως ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής σιδηροδρομικής βιομηχανίας·

Δημόσιες συμβάσεις και προσωπικό

28. σημειώνει ότι, όσον αφορά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» έχει συμμορφωθεί με τις αρχές του δημοσιονομικού κανονισμού και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται στον οδηγό της Επιτροπής για τις δημόσιες συμβάσεις· αυτό έχει ως αποτέλεσμα η υλοποίηση των δραστηριοτήτων να έχει την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής· σημειώνει ότι οι τιμές που έχουν καθοριστεί για τις διάφορες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, οι οποίες είναι χαμηλότερες από οποιοδήποτε επίπεδο σημαντικότητας αν λάβουμε υπόψη τη συνολική αξία των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας και του προγράμματος, προκύπτουν από τις συλλογικές γνώσεις του εμπλεκόμενου προσωπικού και από την πείρα του σε προηγούμενους ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς·

29. σημειώνει ότι, το 2022, για τις ανοικτές διαδικασίες, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» συνέχισε να χρησιμοποιεί τις πλατφόρμες ηλεκτρονικής δημοσίευσης της προκήρυξης διαγωνισμού και ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών που διατίθενται από τον ιστότοπο TED e-Tendering και είναι προσβάσιμες στη διαδικτυακή πύλη «Ευκαιρίες χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών»· σημειώνει ότι, στο πλαίσιο της στρατηγικής για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, το 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ξεκίνησε τη διαδικασία ένταξης του εργαλείου διαχείρισης δημόσιων συμβάσεων (PPMT), του εργαλείου που θα αντικαταστήσει τις ηλεκτρονικές προκηρύξεις TED και τις ηλεκτρονικές προκηρύξεις διαγωνισμών ([6])·

30. σημειώνει ότι, κατά τη διάρκεια του 2022, πολλά έγγραφα καθοδήγησης και υποδείγματα για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων συνέχισαν να επικαιροποιούνται από τον επικεφαλής νομικό σύμβουλο (δηλαδή: χρονοδιάγραμμα, συγγραφή υποχρεώσεων, αποσφράγιση και αξιολόγηση των προσφορών, διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων μικρής αξίας κ.λπ.) για την προσαρμογή τους στις ανάγκες της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» και στις συστάσεις της ΓΔ BUDG, ιδίως στη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής·

31. σημειώνει ότι, το 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» διεξήγαγε ανοικτή διαδικασία υποβολής προσφορών: ο πυλώνας του σιδηροδρομικού συστήματος της Ευρώπης (3 παρτίδες) – συμβάσεις-πλαίσια για την παροχή υπηρεσιών στην κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στους τομείς του πυλώνα συστήματος· σημειώνει ότι το συνολικό ποσό που χορηγήθηκε ανέρχεται σε 45 εκατομμύρια EUR, εκ των οποίων 4 εκατομμύρια EUR χορηγήθηκαν για την παρτίδα 1, 37 εκατομμύρια EUR για την παρτίδα 2 και 4 εκατομμύρια EUR για την παρτίδα 3 ([7])·

32. σημειώνει ότι οι τίτλοι 1 και 2 του προϋπολογισμού εκτελέστηκαν σε ποσοστό έως και 100 %, ενώ ο τίτλος 1 (Δαπάνες προσωπικού) χρησιμοποιήθηκε κυρίως για τους μισθούς του προσωπικού· σημειώνει ότι, κατά τη διάρκεια του έτους, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» χρησιμοποίησε επίσης εξωτερική στήριξη για να καλύψει τα κενά έως ότου ολοκληρωθούν οι προσλήψεις προσωπικού και για να αντιμετωπίσει τον φόρτο εργασίας που σχετίζεται με τις δραστηριότητες της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»·

33. σημειώνει ότι, στα τέλη του 2022, 28 θέσεις είχαν στελεχωθεί·

34. σημειώνει ότι ο ισχύων πίνακας προσωπικού της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο την 1η Μαρτίου 2022, με τον οποίο θεσπίστηκαν θέσεις έκτακτων υπαλλήλων σε σχέση με τον νέο ρόλο της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στον πυλώνα συστήματος και για την περαιτέρω ενίσχυση της στήριξης των δραστηριοτήτων πολιτικής με το ολοκληρωμένο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της·

35. σημειώνει ότι, σύμφωνα με τον πίνακα προσωπικού, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» θα στελεχωθεί με 29 υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων δύο αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνωμόνων· σημειώνει ότι, το 2022, οι περισσότερες από τις κενές θέσεις καλύφθηκαν σταδιακά· ενώ δεν υπήρξαν παραιτήσεις, υπήρξαν ορισμένες προσωρινές άδειες στην κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»· σημειώνει ότι, για την κάλυψη προσωρινών κενών ή μακροχρόνιων απουσιών, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» χρησιμοποίησε επίσης εξωτερικές ικανότητες και εμπειρογνωμοσύνη για την επίτευξη των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων της, καθώς και προσωρινή εξωτερική ανάθεση ορισμένων διοικητικών καθηκόντων·

([6]) Η διαδικασία ένταξης αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 1ο-2ο τρίμηνο του 2023.

([7]) Η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» στους τομείς της βασικής ομάδας του πυλώνα συστήματος (παρτίδα 1), της εμπειρογνωμοσύνης σχετικά με τον πυλώνα συστήματος (παρτίδα 2) και των δραστηριοτήτων συντήρησης της τεχνικής προδιαγραφής διαλειτουργικότητας ελέγχου-χειρισμού και σηματοδότησης (CCS TSI) (παρτίδα 3) που ολοκληρώθηκαν στις 12 Ιουλίου 2022 με ανάδοχο την κοινοπραξία για τον πυλώνα συστήματος (System Pillar Consortium)(για τις 3 παρτίδες) Europe's Rail Joint Undertaking: Consolidated Annual Activity Report (Κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»: Ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων 2022, σ. 131-132).

36. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι», αναμένονται ακόμη βελτιώσεις όσον αφορά την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, τόσο στο διοικητικό συμβούλιο όσο και σε όλα τα άλλα επίπεδα της κοινής επιχείρησης· σημειώνει ότι το 2022 η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» είχε στο διοικητικό συμβούλιο 28 (58 %) άνδρες και 21 (42 %) γυναίκες· σημειώνει ότι η αναλογία των φύλων σε επίπεδο διοίκησης της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ήταν 78 % άνδρες και 22 % γυναίκες και το σύνολο του προσωπικού αποτελείται από 65 % άνδρες και 35 % γυναίκες· εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το διοικητικό συμβούλιο διόρισε μια δεύτερη γυναίκα ως προϊσταμένη μονάδας στην ομάδα διαχείρισης της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι»· προτείνει η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» να συνεχίσει να βελτιώνει την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και να επιδιώξει εν προκειμένω την επίτευξη γεωγραφικά ισόρροπης κατανομής·

Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

37. αναγνωρίζει ότι στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη», υπεύθυνη για τη διενέργεια κατασταλτικών ελέγχων είναι η Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΔ RTD) της Επιτροπής· σημειώνει ότι, για τις δαπάνες του προγράμματος «Ορίζων 2020» (εκκαθαρίσεις και τελικές πληρωμές), η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ανέφερε αντιπροσωπευτικό ποσοστό σφάλματος 2,2 % και υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος 1,3 %·

38. σημειώνει ότι, για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», δεν έχουν διενεργηθεί ακόμη κατασταλτικοί έλεγχοι, επειδή οι πρώτες ενδιάμεσες πληρωμές αναμένεται να πραγματοποιηθούν μόλις το 2024·

39. σημειώνει ότι, προκειμένου να αξιολογήσει τις δικλίδες που εφαρμόζει η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» όσον αφορά τις επιχειρησιακές πληρωμές, το Ελεγκτικό Συνέδριο επέλεξε και έλεγξε τυχαίο δείγμα πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν το 2022 στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» σε επίπεδο τελικών δικαιούχων ([8])· σημειώνει ότι σε μία περίπτωση, το Ελεγκτικό Συνέδριο εντόπισε και ποσοτικοποίησε σοβαρό σφάλμα που προέκυψε από τη δήλωση εξόδων προσωπικού καθ' υπέρβαση των πραγματικών, καθώς ο δικαιούχος είχε συμπεριλάβει έμμεσα έξοδα στη βάση υπολογισμού των τιμών μοναδιαίου κόστους των κέντρων κόστους· σημειώνει ότι αυτές οι δαπάνες καλύπτονται, ωστόσο, από τον κατ' αποκοπή συντελεστή 25 % που εφαρμόζεται στα έμμεσα έξοδα·

40. σημειώνει ότι αν και η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» εφάρμοζε κατά περίπτωση εκ των προτέρων ελέγχους βάσει κινδύνου σε έργα υψηλότερου κινδύνου, δεν είχε ακόμη εφαρμόσει, έως το τέλος του 2022, μια διαρθρωμένη προσέγγιση βάσει κινδύνου όσον αφορά τους εκ των προτέρων ελέγχους· σημειώνει, ειδικότερα, ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» δεν είχε ευθυγραμμίσει τους εκ των προτέρων ελέγχους με τους παράγοντες υψηλού κινδύνου που εντοπίστηκαν μέσω στοχευμένων εκτιμήσεων κινδύνου και ότι δεν είχε αναπτύξει εσωτερική πρακτική καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής παρακολούθησης βάσει κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων οδηγιών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το προσωπικό θα πρέπει να χρησιμοποιεί την ενότητα διαχείρισης κινδύνων που είναι διαθέσιμη στο σύστημα COMPASS·

41. συνεπώς, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» δεν διασφάλιζε την πλήρη και εναρμονισμένη εκτίμηση των κινδύνων που συνδέονται με τα έργα και τους δικαιούχους της, γεγονός που μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μη αποδοτική ή/και αναποτελεσματική εφαρμογή εκ των προτέρων ελέγχων, αυξάνοντας τον κίνδυνο της συγχρηματοδότησης μη επιλέξιμων εξόδων, της μη επίτευξης των στόχων των έργων, καθώς και καθυστερήσεων ή και αποτυχίας έργων·

42. επαναλαμβάνει την έκκληση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για ανάληψη δράσης σύμφωνα με την οποία η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» θα πρέπει να εφαρμόσει μια διαρθρωμένη προσέγγιση βάσει κινδύνου όσον αφορά τους εκ των προτέρων ελέγχους, η οποία να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τα έργα και τους δικαιούχους τους· συμφωνεί, επιπλέον, ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» πρέπει να αναπτύξει εσωτερική, πρακτική καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής παρακολούθησης βάσει κινδύνου σε επίπεδο έργων και δικαιούχων και σχετικά με τον τρόπο χρήσης από τους υπαλλήλους της διαθέσιμης στο σύστημα COMPASS ενότητας για τη διαχείριση των κινδύνων·

43. καλεί την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες στη χρήση του εργαλείου ενισχυμένης παρακολούθησης· συμφωνεί ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» πρέπει να διασφαλίσει ότι οι δράσεις της για ενισχυμένη παρακολούθηση συνοδεύονται από ειδικές ενέργειες ελέγχου στοχευμένες στους εντοπισθέντες κινδύνους· η κοινή επιχείρηση πρέπει, επίσης, να μεριμνά για τη μεταπαρακολούθησή τους εντός προκαθορισμένης προθεσμίας·

44. σημειώνει ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» θα ήθελε να υπογραμμίσει ότι ο κίνδυνος σφαλμάτων στις πληρωμές επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» μετριάστηκε σε μεγάλο βαθμό με τη χρήση κατ' αποκοπή ποσών·

45. σημειώνει, ειδικότερα, ότι η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» εξασφάλισε εύλογα κατ' αποκοπή ποσά χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικούς εμπειρογνώμονες κατά τη διάρκεια των διαδικασιών αξιολόγησης της πρόσκλησης, διερεύνησε και διαπραγματεύθηκε προσεκτικά όλα τα στοιχεία κόστους που αμφισβητήθηκαν από τους οικονομικούς εμπειρογνώμονες κατά τη φάση προετοιμασίας της συμφωνίας επιχορήγησης, σύμφωνα με την απόφαση C(2017)7151 της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την έγκριση της χρήσης επιστροφής βάσει κατ' αποκοπή ποσού για τις επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων 2020»·

46. σημειώνει με ικανοποίηση ότι η κοινή επιχείρηση, μολονότι διαθέτει ενσωματωμένες διαδικασίες για τον εκ των προτέρων προσδιορισμό των παραγόντων υψηλού κινδύνου για τις συμφωνίες επιχορήγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020», αναγνωρίζει ότι οι διαδικασίες αυτές θα μπορούσαν να ευθυγραμμιστούν καλύτερα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τους εκ των προτέρων ελέγχους βάσει κινδύνου·

([8]) Όσον αφορά τις πράξεις πληρωμών επιχορηγήσεων που υποβλήθηκαν σε ελεγκτική δοκιμασία σε επίπεδο δικαιούχων, το όριο αναφοράς ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων ανέρχεται στο 1 % των ελεγχθέντων εξόδων (έκθεση του ΕΕΣ, σ. 110).

Παρακολούθηση των παρατηρήσεων προηγούμενων ετών

47. σημειώνει ότι οι παρατηρήσεις στις ειδικές ετήσιες εκθέσεις της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» αποτελούν στην πραγματικότητα «μη χρονικά προσδιορισμένες συστάσεις» του Ελεγκτικού Συνεδρίου· σημειώνει ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί ετησίως τις εν λόγω παρατηρήσεις αξιολογώντας το καθεστώς τους ως «ανοικτών» ή «κλειστών»·

48. σημειώνει ότι, όσον αφορά δύο παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2021, μία παραμένει ανοικτή· αφορούσε το χαμηλό ποσοστό εκτέλεσης του διαθέσιμου επιχειρησιακού προϋπολογισμού πληρωμών της κοινής επιχείρησης «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» για το 2021, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών αχρησιμοποίητων και ανακατανεμηθεισών πιστώσεων (μειώθηκε σε 61 % σε σχέση με 76 % το 2020)·

49. σημειώνει ότι η κατάσταση αυτή οφειλόταν κυρίως στην κακή ποιότητα των τεχνικών εκθέσεων των δικαιούχων και στην ανάγκη για πρόσθετα στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την επίτευξη των αποτελεσμάτων του έργου, καθώς και στο γεγονός ότι η καθυστέρηση ενός και μόνο δικαιούχου επηρεάζει την καταβολή ολόκληρου του κατ' αποκοπή ποσού·

50. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι, το 2022, η κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκοί σιδηρόδρομοι» ανέπτυξε σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των δικαιούχων, το οποίο είναι σημαντικό ιδίως για τις επιστροφές βάσει ενός κατ' αποκοπή ποσού για τις επιλέξιμες δαπάνες δράσεων, όταν η καθυστέρηση ενός μεμονωμένου δικαιούχου επηρεάζει την καταβολή ολόκληρου του κατ' αποκοπή ποσού.